

עתיד המלחמה עם איראן

01.07.2025 | ד"ר יצחק קליין | written by

עבר פחות משבוע מאז כינון הפסקת האש עם איראן וכבר התברר כי המערכה טרם הוכרעה. כפי שכתבנו בשבוע שעבר במרוצת המלחמה לא הגיע המשטר האיראני לכדי סכנה קריסה ממשית. מיד עם הפסקת ההפצצות הישראליות הוא החל לשקם את האיומים שישראל הצליחה להסיג אחור: לשחרר את הטיילים ואת האורניום המעושר שהפצצות ישראליות קברו מתחת לאדמה (על פי ההערכות), לפנות לסיך כדי לרכוש מטוסים ומערכות נשק מתקדמים ולנסות להחיות מול האמריקנים את משחק המו"מ על הגרעין שמעולם לא נגמר. הפסקת האש מול האירנים פשוטה כמשמעה היא פסק זמן עד שנצטרך לחדש את הלחימה.

ההישג האסטרטגי של המלחמה באיראן

אבל מ-12 ימות הלחימה האחרונים לא יצאנו בידיים ריקות: שללנו מאיראן את הדרך להפוך אורניום שהועשר ל-60% חומר בקיע ל-90%, השתלטנו לחלוטין על המרחב האווירי של שלה, והיינו קרובים להשמיד את מאגר הטיילים הבליסטיים שלה, הכלי היחידי כמעט שבאמצעותו היא יכולה להשיב מלחמה. אבל החשוב ביותר הוא ההישג האסטרטגי: איראן הסכימה להפסיק את הלחימה כי הבינה כי בקצב שבו מתנהלים הדברים מצבה רק ילך ויחמיר, ובעימות עתידי, שהוא רק עניין של זמן, איראן תנסה להפוך את המגמה. ישראל מצידה צריכה לדאוג כי גם בסבב הבא המגמה הזו לא תשתנה אלא תתחזק. כלומר האתגר הוא להבהיר לה כי מצבה בעתיד לא ישתנה: בכל פעם שתנסה לאתגר את ישראל התוצאה תהיה זהה. היא רק תפסיד והמצב הביטחוני והכלכלי שלה תמשיך להתדרדר. בסבב הבא יש לתקוף לא רק את המערך הצבאי של אירן אלא את ההנהגה, את התשתיות האזרחיות ואת מערך יצוא הנפט שהמשק (והנשק) האיראני מבוסס עליו.

מעצמות תמיד השפיעו על מלחמות ישראל

המערכה נגד אירן דורשת סבלנות וראייה ארוכת טווח. בסוף הסבב האחרון טראמפ הכריח את ישראל לוותר על מכה נוספת באיראן בעקבות הפרת הפסקת האש. אני מבין את ההתנגדות לעניין אבל חשוב לשים את הדברים בפרופורציות: כל מלחמות ישראל נלחמו תחת השפעה של מעצמות רחוקות, ולעיתים תוצאות ההשפעה האלה היו חמורות פי כמה. מבחינת ישראל אלו הם פשוט תנאי המגרש, ולמרות תנאים שליליים אלו הצלחנו לגרום למדינות רבות להגיע למסקנה כי אין להן ברירה אלא להשלים עם המדינה היהודית. הסיכוי שישראל תוכל להביא לשינוי משטר באיראן נמוך אבל ישראל מעולם לא הביאה לשינוי משטרי במצרים, בירדן, או במדינות המפרץ. אחרי מלחמת ששת הימים איש לא שיער כי מאזן הכוחות בתוך המשטר המצרי יביא ליציאה ממעגל העימות עם ישראל, ובכל זאת ב-1978 זה קרה. נכון לעכשיו המשטר האיראני נחוש

להמשיך את תוכניתו להשמדת ישראל, אך האם יישאר נחוש כל כך גם אחרי התבוסה הבאה או זאת שלאחריה?

הנה לאחר שטרמפ מנע מישראל לממש את תכניות התקיפה שלה באפריק, הצליחה בכל זאת ממשלת ישראל לגייס אותו למבצע תרמית ענק נגד איראן. הוא התרברב כי הציל את חייו של ח'אמנאי ועם זאת נשאר איתן בדעתו כי אסור שיהיה לאיראן נשק גרעיני. בשלב זה האיראנים ככל הנראה ינסו להתל בטרמפ ולמרוח את הזמן ולא ימסרו את תכנית הגרעין לפירוק, וישראל לא תתקשה להוכיח שבעוד היא נאמנה להסכמים עם הממשל, המשטר האירן אינו ראוי לשרידי האשראי שטרמפ מעניק להם.

שינוי אמיתי במזרח התיכון דורש סבלנות

חשוב גם להתייחס לשאלת המחיר. נכון שכ-30 ישראלים נהרגו במלחמה ויותר מ-10,000 מצאו את עצמם ללא קורת גג, אבל צריכים לראות את הדברים בפרופורציה: ב-7 לספטמבר 1940, הלילה הראשון של ה"בליץ" הגרמני על לונדון, נהרגו יותר מ-430 אזרחים, ועד סוף ה"בליץ", במאי 1941, המספר הזה הגיע קרוב ל-30,000. איראן גם לא הצליחה לפגוע ביכולתה של ישראל לפגוע בה. בסבב האחרון מול אירן ישראל ניצלה מחרב שהיה מונח על צווארה, אך אין להיתפס לאשליות כאילו הגענו לסוף הדרך, אשליות כאלה יביאו רק לתסכול ולרפיון. הניצחון במלחמה קצרה כזו הוא יתרון טקטי. שינוי אמיתי של המפה הגאופוליטית יגיע בתהליך ארוך יותר, שעלול לקחת שנים או עשרות שנים. המשימה שלנו היא להיות סבלניים.

פורסם באתר מידה, בתאריך 01.07.2025.

****הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.****